

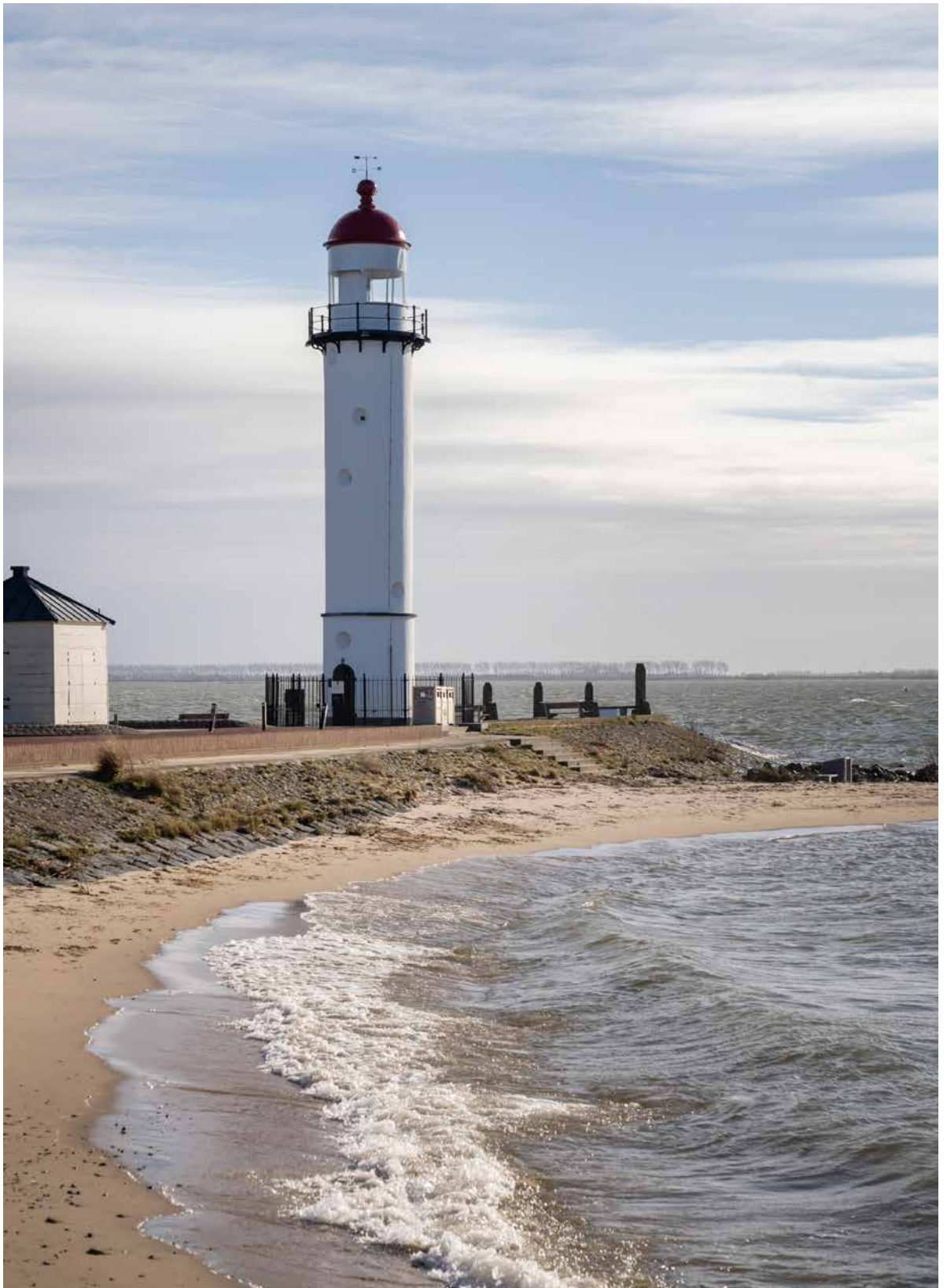
ALLE DAGEN ZONDAG

*80× EROPUIT IN
NEDERLAND & BELGIË*

ELLIE BRIK

AUTEUR VAN 52 ZONDAGEN
WANDELEN & LUNCHEN

ZEVEN DAGEN PER WEEK ZONDAG

Vijfentwintig jaar geleden maakte ik op een zondag een wandeling met mijn uitgever door Den Haag. We liepen langs de Hofvijver en het Buitenhof waar de ministers op doordeweekse dagen een haring eten. Ook kwamen we langs de kapper van zangeres Vanessa – die toen nog heel beroemd was. Ik wees hem het werkpaleis van de koning, toen nog koningin, aan en we dronken koffie bij een tentje dat allang niet meer bestaat. De bitterballen bij Bodega De Posthoorn aan het Lange Voorhout zijn er gelukkig nu – en hopelijk over vijfentwintig jaar ook – nog. Aan het einde van de dag riepen we allebei: ‘Waren alle zondagen maar zo’. Deze wandeling werd het begin van een serie wandelgidsen. Van die boeken werden er maar liefst een duizelingwekkende 300.000 verkocht, ik kan het nog altijd maar moeilijk geloven.

Sinds de eerste titel, *52 zondagen wandelen en lunchen*, heb ik de mooiste dorpen en steden in Nederland en België bezocht. Ik heb voluit genoten van de wandelingen, maar ook van de musea, restaurants en hotels die ik onderweg tegenkwam. Zoals je ook in dit boek zult merken, ben ik dol op allerlei weetjes en over de vaderlandse geschiedenis.

Maar aan alles komt (bijna) een eind, zo ook aan deze serie wandelgidsen. Dit jaar word ik 80 en is het dubbel feest.

Want mijn uitgever had nog één opdracht voor mij: een boek maken over mijn tachtig mooiste zondagen in Nederland en België. Een boek waarin ik mijn liefde voor grote en kleine dorpen en steden mocht verzamelen. Ik hoop dat jullie, net als ik, genieten van de verhalen die je onderweg tegenkomt. Ga op pad, combineer plaatsen die bij elkaar in de buurt liggen en maak er eens een lang weekend in eigen land van. Want het mag best elke dag een beetje zondag zijn. Ik hoop dat je, net als ik, meteen op stap wilt om al die prachtige dorpen en steden te bekijken. Ik wens jullie alvast een mooie zondag toe!

Ellie Brik

WAT STAAT ER IN DIT BOEK?

DEEL 1 MOOISTE DORPEN & STADJES p. 12

Mij wordt nogal eens gevraagd welke stad of dorp ik nou toch het mooiste vind. En eerlijk gezegd kon ik daar tot nu toe moeilijk antwoord op geven. Maar uiteindelijk heb ik er elf uitgezocht en als je dan zelfs de favorieten van die favorieten wilt: Durbuy, het kleinste stadje ter wereld, het historische Oud-Rekem en Winsum, ooit verkozen tot het mooiste dorp van Nederland.

DEEL 2 ELFSTEDEN- TOCHT p. 70

In Friesland was het uiteraard niet zo moeilijk om te kiezen, dat werden de steden waar de Elfstedentocht werd – en wie weet ooit nog wordt – gereden. Legendarische schaatstocht of niet, Friesland is het hele jaar door de moeite. Leeuwarden heeft prachtige musea, Franeker het beroemde planetarium van Eise Eisinga en Hindeloopen de kleurrijke schilderkunst.

DEEL 3 STUDENTEN- STEDEN p. 116

Alle studentensteden die ik tot nu toe heb bezocht zijn in één woord te beschrijven: levendig. Ik genoot in Leuven van de eeuwenoude universiteitsgebouwen én van al die terrassen. Ook Groningen is een favoriet, met als kers op de taart het Groninger Museum en de Martinikerk. En uiteraard hoort Rotterdam ook in dit rijtje thuis, de stad waar mijn oudste kleinzoon studeert. Het Scheepvaartkwartier heeft een speciaal plekje in mijn hart.

DEEL 4 AAN HET WATER p. 162

Een stad of dorp aan het water bezorgt mij altijd een vakantiegevoel. Een mooi voorbeeld is het Zeeuwse Domburg, de provincie met de meeste zonuren. Het Belgische De Panne ligt niet alleen aan de Noordzee, maar heeft ook een heel bijzonder centrum. En het dorp Eijsden aan de Maas in Zuid-Limburg heeft het allermooiste terras aan het water.

DEEL 5 VESTING- STEDEN p. 212

Wanneer je net als ik van een beetje historie houdt, is een bezoek aan een vestingstad een aanrader. Erg leuk is het Betuwse stadje Buren dat als vanouds banden heeft met het Nederlandse koningshuis. Ook het Noord-Brabantse Heusden met zijn groene stadswallen en gerestaureerde panden is de moeite waard. Het West-Vlaamse Ieper is na de Eerste Wereldoorlog weer in oude staat herbouwd, ik vond het er prachtig.

DEEL 6 NABIJ DE NATUUR p. 258

Je zult mij niet zo snel alleen in een eenzaam bos zien lopen, maar er zijn genoeg leuke plekken in het groen, zoals Lage Vuursche met kasteeltje Drakensteyn en al die gezellige pannenkoekenrestaurants. Delden is bekend om het prachtige landgoed Twickel en zijn tuinen. Ook Amerongen heeft een schitterend historisch kasteel dat je, net als de tuinen, kunt bezoeken.

DEEL 7 VERRASSEND MOOI p. 300

Natuurlijk zijn ze alle tachtig even mooi. Sommige dorpen en steden waren leuker dan ik van tevoren had bedacht, zoals Diest aan het riviertje de Demer. Ook Middelburg hoort met zijn unieke Zeeuws museum in dit rijtje thuis. En tot slot, de Urkers zijn niet voor niets trots op hun eigenzinnige dorp. Het voormalige eiland aan het IJsselmeer heeft behalve een oude haven met viskotters ook een hypermoderne haven.

ALLE 80 STEDEN & DORPEN

MOOIESTE DORPEN & STADJES

1	APPINGEDAM	14
2	BERGEN ^(NH)	18
3	BOURTANGE	22
4	DAMME	26
5	DE HAAN	30
6	DIKSMUIDE	34
7	DOESBURG	38
8	DURBUY	42
9	LIER	46
10	OOTMARSUM	50
11	OUD-REKUM	54
12	STEYL	58
13	TONGEREN	62
14	WINSUM	66

ELFSTEDENTOCHT

15	BOLSWARD	72
16	DOKKUM	76
17	FRANEKER	80
18	HARLINGEN	84
19	HINDELOOPEN	90
20	IJLST	92
21	LEEUWARDEN	96
22	SLOTEN	100
23	SNEEK	104
24	STAVOREN	108
25	WORKUM	112

STUDENTENSTEDEN

26	AMSTERDAM	118
27	ANTWERPEN	122
28	BRUSSEL	126
29	DELFT	130
30	DEN HAAG	134
31	GENT	138
32	GRONINGEN	142
33	HASSELT	146
34	LEUVEN	150
35	MAASTRICHT	154
36	ROTTERDAM	158

AAN HET WATER

37	BLANKENBERGE	164
38	DE PANNE	168
39	DINANT	172
40	DOMBURG	176
41	DORDRECHT	180
42	EIJSDEN	184
43	KNOKKE-HEIST	188
44	NIEUWPOORT	192
45	OOSTENDE	196
46	VEERE	200
47	ZIERIKZEE	204
48	ZOUTKAMP	208

VESTINGSTEDEN

49	BREDA	214	55	KAMPEN	238
50	BUREN	218	56	NAARDEN	242
51	HELLEVOETSLUIS	222	57	SCHIEDAM	246
52	HEUSDEN	226	58	ZUTPHEN	250
53	HOORN	230	59	ZWOLLE	254
54	IEPER	234			

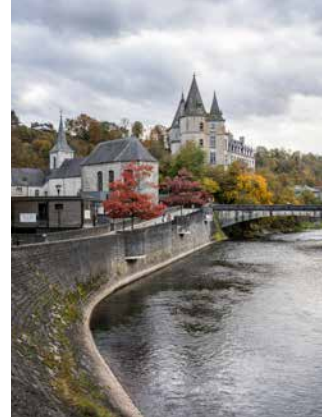
NABIJ DE NATUUR

60	AMERONGEN	260
61	BRONKHORST	264
62	DELLEN	268
63	DEN BOSCH	272
64	DOORN	276
65	DWINGELOO	280
66	GORSSEL	284
67	LAGE VUURSICHE	288
68	RUURLO	292
69	VEENHUIZEN	296

VERRASSEND MOOI

70	ALKMAAR	302
71	AMERSFOORT	306
72	ASSEN	310
73	AUBEL	314
74	BERGEN (MONS)	318
75	CHIMAY	322
76	DIEST	326
77	DOORNIK (TOURNAI)	330
78	MECHELEN	334
79	MIDDELBURG	338
80	URK	342

DEEL 1

MOOISTE DORPEN & STADJES

■ België

■ Nederland

APPINGEDAM 14 ← pagina

BERGEN ^{NH} 18 BOURTANGE 22

DAMME 26 DE HAAN 30

DIKSMUIDE 34 DOESBURG 38

DURBUY 42 LIER 46

OOTMARSUM 50

OUD-REKUM 54 STEYL 58

TONGEREN 62 WINSUM 66

APPINGEDAM

Jaren geleden was ik voor het eerst in Appingedam, maar sindsdien ben ik eerlijk gezegd vergeten hoe mooi het er is. Pas tijdens het schrijven van dit boek, werd ik weer aan de schoonheid van deze stad herinnerd. Naast Groningen is Appingedam de enige middeleeuwse stad in de provincie. Het prachtige historische centrum heeft een beschermd stadsgezicht en bezit twee mooie musea, oude pakhuizen, mooie bruggetjes en een moderne jachthaven. Niet te vergeten zijn natuurlijk de hangende keukens; Damsters, zoals de bewoners van Appingedam worden genoemd, zijn daar erg trots op. En terecht!

KOFFIE MET UITZICHT

Ik begon mijn wandeling door Appingedam met een koffie bij Paviljoen Overdiep, dat vlak bij het jachthavengebouw ligt. Het moderne, lichte pand heeft rondom een vlonderterras met uitzicht op het water en op de toren van de Nicolaïkerk. Je kunt vanaf hier ook een vaartocht maken van ongeveer een uur met de Damsterveer, een klassieke houten punter.

DE VIJF KUSSEN

Aan de overkant van de Nieuwedieptilbrug begint het historische centrum van Appingedam. Tijdens je wandeling naar de Nicolaïkerk kom je vijf bronzen beelden van zoenende hoofden tegen van beeldhouwer Natasja Bennink; vijf Damster stellen stonden model voor deze beelden. De leeftijd van de afgebeelde stellen loopt op van jong naar oud; de route begint bij

Paviljoen Overdiep met twee zoenende peuters en bij de Nicolaïkerk zie je twee zoenende bejaarden. *De 5 kussen van Appingedam*, zoals de beeldengroep heet, symboliseert sinds 2013 de verbinding tussen de nieuwe jachthaven en het oude stadscentrum.

IMPOSANTE MONUMENTEN

Het mooiste monument van de stad is wel de Nicolaïkerk uit 1225. De vrijstaande toren die je nu ziet, is gebouwd in 1835 nadat de 13e-eeuwse toren moest worden afgebroken wegens bouwvalligheid. Het raadhuis uit 1630, dat tegen de kerk aanleunt, is een van de kleinste radhuizen in Nederland en wordt alleen nog gebruikt als trouwlocatie. Boven het poortje zie je het stadswapen van Appingedam: een pelikaan die met haar bloed haar jongen voedt.

◀ **Nicolaïkerk**

Deze kerk, ook wel de Nicolaaskerk genoemd, is de grootste kerk in de Groninger Ommelanden en heeft een felbegeerd plekje in de Top 100 van de Nederlandse monumenten. In de zomermaanden is de kerk van donderdag tot en met zaterdag open voor bezichtiging.

ZILVER IN OVERVLOED

Tegenover de kerk is in het oudste pand van Appingedam – namelijk uit de 13e eeuw – Museum Stad Appingedam gevestigd. Wandel hier door de 17e- en 19e-eeuwse stijl-kamers en de kelder met dikke muren van kloostermoppen, oftewel middeleeuwse bakstenen. Dat Appingedam een welvarende stad was, kun je zien aan de uitgebreide zilvercollectie van het museum. De stad had haar eigen zilversmeden, die verenigd waren in een gilde. Prachtige stukken uit het eigendom van dit gilde zijn bewaard gebleven en vormen nu de hoogtepunten van de museumcollectie.

Zilver

Ook museum De Groninger Zilverkamer is een bezoek meer dan waard. Ik bewonderde hier een prachtige collectie Gronings zilver vanaf de 17e tot en met de vroege 20e eeuw.

DAGJE NAAR APPINGEDAM

MIJN FAVORIETE ADRESSEN

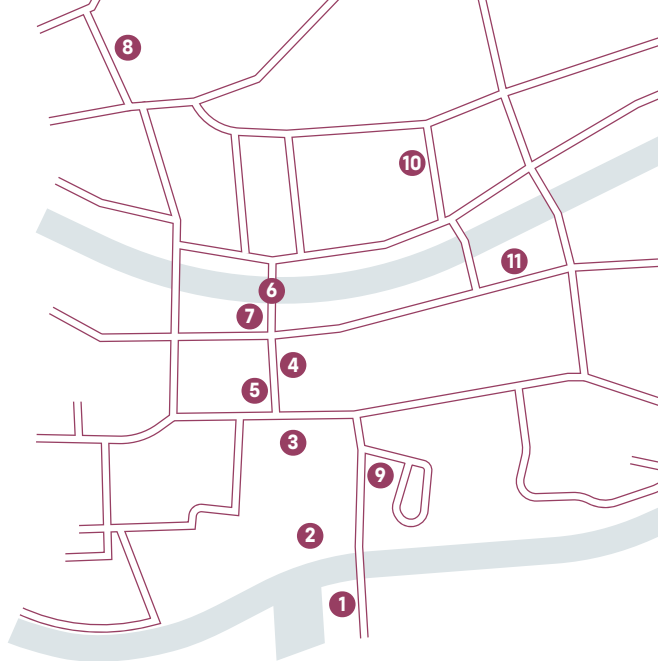
- 1 Paviljoen Overdiep**
Stadshaven 2, paviljoenoverdiep.nl
- 2 Damsterveer**
rondvaartappingedam.nl
- 3 Nicolaïkerk**
Wijkstraat 32, nicolaïkerk-appingedam.nl
- 4 Museum Stad Appingedam**
Wijkstraat 25,
museumstadappingedam.nl
- 5 De Groninger Zilverkamer**
Oude Kerkstraat 1,
degroningerzilverkamer.nl
- 6 Hangende keukens**
Oude Kerkstraat (op de Vrouwenbrug)
- 7 Aan Tafel**
Dijkstraat 21, aantafel.eu
- 8 Damster sjoel**
Broerstraat 6,
synagogeappingedam.nl

OOK LEUK

Museum Möhlmann
Westersingel 102-104,
museummohlmann.nl

NACHTJE SLAPEN

Hotel Landgoed Ekenstein
Een mooi en rustig gelegen hotel en restaurant en heerlijke tuin (vanaf eind 2024 weer open).
Alberdaweg 70, ekenstein.com

NOG MEER ETEN EN DRINKEN

- 9 De Rechtbank**
Koffie met taart of bier met borrelplank, met uitzicht op het Damsterdiep en de Nicolaïkerk.
Wijkstraat 38, grandcafederechtbank.nl
- 10 Restaurant de Basiliëk**
Uitgebreide wijnkelder, mooi à-la-cartemenu en kundige sommelier in de basiliëk van Appingedam.
Solwerderstraat 45-47, restaurantdebasiliëk.nl
- 11 De Koning van Groningen**
Gezellige brasserie voor lunch, borrel of diner. Het tuinterras kijkt uit over het Damsterdiep.
Dijkstraat 65-67, koningvangroningen.nl

VOLGEBEOKT?

B&B De Vijgenhof devijgenhof.nl
Hotel Spoorzicht hotelspoorzichtspa.nl/hotel
Hotel Aan de Singel hotelaandesingel.nl

DÉ ICONEN VAN APPINGEDAM

Wanneer je vanaf de De Groninger Zilverkamer de Oude Kerkstraat doorloopt, kom je bij de Vrouwenbrug met het allermooiste plekje van Appingedam. Hier heb je namelijk een spectaculair uitzicht op de befaamde hangende keukens. De houten keukens werden vroeger uit ruimtegebrek aan de gevels gebouwd, waardoor ze nu nog steeds boven het Damsterdiep hangen; een unicum in Nederland. Het gaf mij een beetje het gevoel in een mini-Venetië terecht te zijn gekomen.

STILSTAAN

In het Gouden Pand en in de Solwerderstraat kun je verschillende middeleeuwse en 17e-eeuwse panden bewonderen. Iets wat je niet mag missen is de Damster sjoel. Het is de oudste synagoge in de provincie Groningen en is gebouwd in 1801. Het monument vóór de synagoge herdenkt de 78 Damster joden die in de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen. ■

▲ Hangende keukens

De lunchroom Aan Tafel heeft hier het allermooiste en drukbezochte terras met uitzicht op de hangende keukens. De taarten en high tea-arrangementen zijn hier een groot succes.

Damster sjoel

Je kunt er helaas niet naar binnen, maar toch is het mooie pand een bezoek waard. Wil je wel naar binnen? Boek dan een nachtje in B&B De Vijgenhof, die hier is gevestigd.

BERGEN (NH)

Wanneer ik in Bergen ben, bekruipt mij meteen dat fijne vakantiegevoel uit de tijd dat mijn ouders hier een aantal zomers hun vakantie doorbrachten in een hotel en ik er dan ook een paar dagen ging logeren. En net als toen koop ik altijd zo'n trommeltje met Berger Duintjes, speciale koekjes, bij patisserie Roos op de hoek van de Dorpsstraat. Het aantal restaurants met terrassen is niet op één hand te tellen, vooral op een mooie dag heerst er een gezellige drukte. Veel vakantiegangers brengen ook graag een lang weekend in Bergen aan Zee door, vanuit Bergen is het maar een kwartier fietsen door het bos. En ik denk dat ook al die kunstschilders die hier destijds woonden en werkten, zoals Charley Toorop, Leo Gestel en Matthieu Wiegman, hetzelfde vakantiegevoel hebben gehad.

BERGENSE SCHOOL

Bergen staat bekend als kunstdorp, mét een prachtig Museum Kranenburgh. De mooie statige villa waarin het museum huist, werd meer dan honderd jaar geleden gebouwd als ambtswoning voor de burgemeester van Bergen, Jacob van Reenen en zijn vrouw Marie. Later woonden de kunstenaars Lucebert en Ans Wortel er. Uiteraard vind je in dit museum veel werken van de kunstenaars van de Bergense School. In het museum is ook een modern museumcafé met een terras met uitzicht op de mooie beeldentuin. Hier staan hoge zeedennen en een enorme rododendonstruik uit de 19e eeuw die door de oorspronkelijke bewoners zijn geplant. De abstracte en figuratieve werken in de beeldentuin hebben alle een relatie met Bergen of de natuur, met als blikvanger een grote vogelfiguur van Lucebert.

PARK MEERWIJK

Als je het museum hebt bezocht, wandel dan vooral verder via de Maasdammerlaan aan de overkant van het museum naar Park Meerwijk. Dit is een wijk met heel bijzondere vrijstaande villa's. In totaal zijn hier zeventien rietgedekte

▲ Museum Kranenburgh

De villa werd in 1953 aangekocht door de gemeente. Eerst bood het onderdak aan de muziekschool en daarna aan het Kunstenaars Centrum Bergen. In 1993 werd in de villa het museum geopend, op initiatief van drie Bergense kunstenaars: Karel Colnot, David Kouwenaar en Kees den Tex.

◀ Ruïnekerk

Gebouwd in 1595 en in 1574, tijdens de Tachtigjarige Oorlog, geplunderd en afgebrand door geuzen onder leiding van Diederik Sonoy. De kerk is deels herbouwd en te bezichtigen, iedere zondagmorgen worden hier kerkdiensten gehouden.

landhuizen gebouwd tussen 1917 en 1918, grotendeels met daken met golvende lijnen, ontworpen door architecten van de Amsterdamse School. Drie villa's werden helaas al in 1922 door brand verwoest. Vanuit Park Meerwijk kom je via de Studler van Surcklaan en de Ruïnelaan weer in het centrum van het dorp.

HUIS MET DE PILAREN

De dichter Adriaan Roland Holst (1888-1976) woonde in Bergen tussen 1921 en 1966 en kwam graag bij het gezellige restaurant het Huis met de Pilaren, gebouwd in 1787. Hij was er een van de stamgasten en zat net als ieder ander graag op het overdekte terras. Vanaf het terras kijk je uit op de ommuurde Ruïnekerk. Op de hoek van de Raadhuisstraat en de Oude Prinsweg staat een bronzen beeld van Roland Holst, ontworpen door beeldhouwer Mari Andriessen en onthuld in 1979 door Prinses Beatrix. Mari Andriessen maakte ook het bronzen beeld *De Dokwerker* in Amsterdam, ter nagedachtenis aan de Februaristaking in 1941.

▲ Huis met de Pilaren

Binnen zijn de dinertafeltjes gedekt met wit linnen en zilveren kandelaars. Op het menu staan klassieke Frans georiënteerde gerechten, maar ook de appeltaart bij de koffie of thee is werkelijk heerlijk.

DAGJE NAAR BERGEN (NH)

MIJN FAVORIETE ADRESSEN

- 1 Patisserie Roos**
Dorpsstraat 1,
banketbakkerij-roos.nl
- 2 Museum Kranenburgh**
Hoflaan 26, kranenburgh.nl
- 3 Het Huis met de Pilaren**
Raadhuisstraat 10,
pilarenbergen.nl
- 4 Echt Food**
Oude Prinsweg 5, echtfood.nl
- 5 Restaurant Fabel's**
Oude Prinsweg 9,
fabels-bergen.nl
- 6 Bistro Elvi**
Oude Prinsweg 29, bistro-elvi.nl
- 7 Museum Het Sterkenhuis**
Oude Prinsweg 21,
museumhetsterkenhuis.nl

MET DE (KLEIN)KINDEREN

Midgetgolfbaan De Merelhof

Berkenlaan 1, midgetgolfbergen.nl

Duinvermaak

Breelaan 132, duinvermaak.nl

NOG MEER ETEN EN DRINKEN

- 8 Wonders**
Ook hier kun je van 's morgens vroeg tot 's avonds laat terecht voor koffie of thee, een glasje wijn met fingerfood, of een mooi à la carte diner.
Breelaan 11, bergen.wondersetenendrinken.nl
- 9 Julie's**
Koffie met een lekker stuk taart erbij, of een uitgebreide lunch en diner, of gewoon uitgebreid borrelen.
Breelaan 6, restaurantjulies.nl
- 10 Kaatjes Bakery Café**
Mooie bakkerij waar je 7 dagen per week terechtkunt voor een koffie met taart en zoete lekkernijen, ook gluten- en suikervrij, versgebakken Franse croissants of een biologische lunch met verse jus.
Plein 75, kaatjesbakerycafe.nl

NACHTJE SLAPEN

Villa Kranenbergh

Bijna dezelfde naam als het museum, maar dit is toch echt een villa met acht gastenkamers. Heel luxe!
Ruïnelaan 31, villakranenbergh.nl

VOLGBOEKT?

In de Aap indeaap.com

Boschlust boschlustbergen.com

B&B Zin In Bergen zininbergen.nl

OUDE PRINSWEG

Wanneer je langs het beeldje van Roland Holst loopt, kom je in de Oude Prinsweg. Ook hier zijn weer mooie restaurants met een terras, zoals brasserie ECHT Food, dat net als zijn zusje in Alkmaar mooie verse en zoveel mogelijk biologische gerechten klaarmaakt. Ook bij Fabel's (en dat staat voor Food And Beverage & Lovely Service) kun je de hele dag al vanaf half tien terecht, op de stoep is een groot terras met uitzicht op de Ruïnekerk en vanuit de serre kijk je uit op de mooie achtertuin. En ook Bistro ELVi van gastvrouw-sommelier (El)vira Kemman en chef Vi(ctor) Fielmich hebben een prachtig ingerichte en gastronomische bistro. Het paar serveert Franse klassieke gerechten gemaakt van seizoensproducten.

HET STERKENHUIS

Maak na de lunch tijd voor een bezoek aan het historisch museum Het Sterkenhuis, gevestigd in een boerderij uit 1655. En aan het einde van de dag is het maar moeilijk kiezen uit al die terrassen in het centrum van dit mooie vakantiedorp. Je kunt natuurlijk ook nog even op de fiets naar zee voor een mooie zonsondergang. ■

▲ ECHT Food

De taarten en cakes worden ter plekke gemaakt, zoals de Bretonse appeltaart. Behalve koffie en thee zijn er ook verse sapjes en smoothies, je kunt er heerlijk gezond ontbijten en voor de lunch kun je kiezen uit avocado pancakes, een zalm sandwich en nog veel meer.

▲ Museum Het Sterkenhuis

In een van de zalen van het museum opent een denkbeeldige Marie van Reenen-Völter, de echtgenote van burgemeester Jacob van Reenen, een Oud-Berger stijlkamer. Deze kamer en de boerenkeuken uit 1900 behoren tot de topstukken van het Sterkenhuis.

BOURTANGE

Bourtange hoort met recht op de lijst van een van de mooiste dorpen van Groningen. Deze vijfhoekige vesting, omringd door groene wallen met oude kanonnen, grachten, authentieke huizen en monumenten, is een bezoek meer dan waard. Het Bourtange van nu is gebaseerd op tekeningen van de vesting van 1742 en geeft je een beeld van hoe de vestingstad er toen heeft uitgezien. En hoewel ik even het gevoel kreeg in een openluchtmuseum terecht te zijn gekomen, wordt de vesting nog steeds bewoond en zijn er leuke winkels en restaurants.

WIJZE HUIZEN

Met zijn 350 jaar oude lindebomen is het Marktplaatsje een waar plaatje. Tien straatjes komen hier bij elkaar en als je rondloopt, kun je de geschiedenis van de vesting van de gevels aflezen. Veel huizen vertellen je hoe oud ze zijn en wie er heeft gewoond. Het alleroudste huis is het Majoorlogement uit 1647 op Marktplaatsje 6. Loop even door naar de Kapiteinswoning op de hoek van de oude Wallen uit 1661; deze voormalige officierswoning is omgetoverd tot een logement met twaalf gastenkamers. Het ernaastgelegen Convoormeestershuis is nu een souvenirwinkeltje. Je ziet hier nog de originele 17e-eeuwse schouw en plavuizenvloeren. De authentiek ingerichte keuken geeft een mooi beeld van hoe deze er vroeger uitzag. In De Commanderie op Marktplaatsje 4 bevindt zich een nostalgische winkel met oud-Hollands snoep, kleding en woondecoratie.

SATÉ MET HISTORIE, ALSTUBLIEFT

Voor een kopje koffie of lunch hoef je niet ver te zoeken, dat kan in het prachtig ingerichte restaurant 's Lands Huys. Ook eetcafé 't Oal Kroegie is te vinden op het Marktplaatsje; voor de lunch is er een Westervoldse salade, de enige echte Groninger mosterdsoep of hun specialiteit; de saté van haas, gemarineerd naar een oud familie-recept. Beide restaurants hebben een groot terras aan het Marktplaatsje.

▲ 's Lands Huys

Dit restaurant was vroeger een logement voor officieren. Tegenwoordig kan iedereen er aanschuiven voor een koffie of thee met tiramisutaart of chocolade-truffeltaart. De lunch- en dinerkaart is erg uitgebreid, maar de pannenkoeken – het meel komt van korenmolens Grensveld in Emmer-Compascuum – zijn ook heerlijk.

▲ **Kerk van Bourtagne**

Het witte kerkje aan het Marktplein is gebouwd in 1869 en verving de oude garnizoenskerk. Bewonder hier het drieluik uit 1607 met de tekst van de geloofsbelijdenis.

SYNAGOGE

In de Batterijstraat vind je de voormalige synagoge uit 1842, die tot de Tweede Wereldoorlog dienstdeed als gebedshuis. Bijna alle Joodse inwoners van Bourtagne werden tijdens de oorlog gedeporteerd; slechts vijf van hen keerden terug. Het gebouw is de enige goed bewaard gebleven synagoge langs de Nederlands-Duitse grens en is nu ingericht als het Joods Synagogaal Museum.

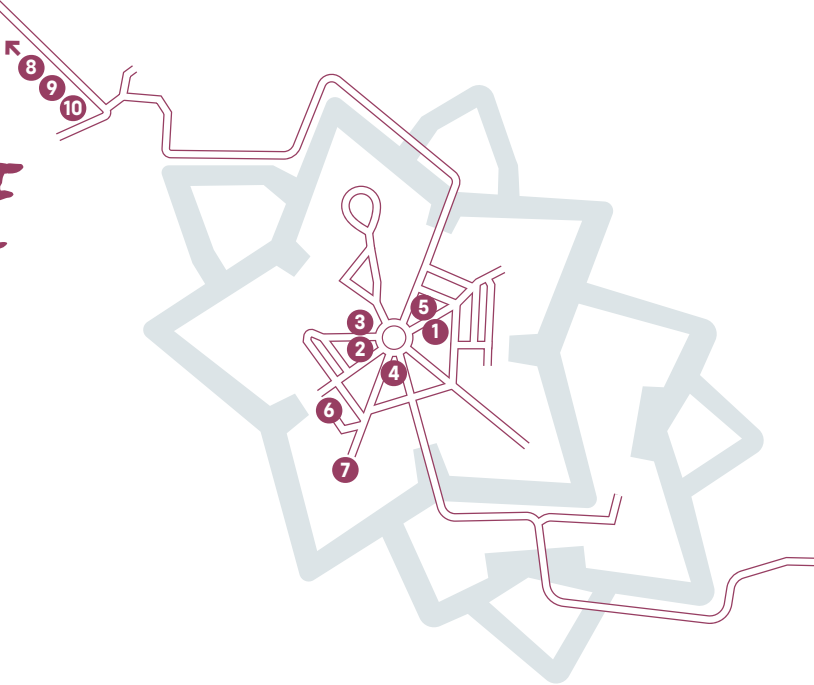
IN DE BARAKKEN

Ik keek ook nog even binnen in Museum De Baracquen in de Meestraat. Je ziet hier hoe de in Bourtagne gelegerde soldaten rond 1742 leefden in barakken. In het museum zie je allerlei gebruiksvoorwerpen die bij de reconstructie van de vesting werden gevonden. Op de eerste verdieping vind je een unieke collectie kaarten van Bourtagne en andere vestingsteden in de Tachtigjarige Oorlog.

Het Nieuwe Kruithuis

Vroeger werd het Nieuwe Kruithuis gebruikt voor de opslag van 45 duizend pond kruit, nu worden er steeds wisselende exposities gehouden met foto's waarop je kunt zien hoe de vesting er vroeger uitzag. Ook kun je er een film bekijken om meer te weten te komen over de opbouw, het verval en de reconstructie van de vesting.

DAGJE NAAR BOURTANGE

MIJN FAVORIETE ADRESSEN

- 1 Convoimeestershuis**
Marktplein 9
- 2 De Commanderie**
Marktplein 4
- 3 's Lands Huys**
Marktplein 2, landshuys.nl
- 4 't Oal Kroegje**
Marktplein 8, oalkroegje.nl
- 5 Joods Synagogaal Museum**
Batterijstraat 1,
synagoge-bourtange.nl
- 6 Museum De Baracquen**
Meestraat 3, bourtange.nl
- 7 Nieuwe Kruithuis**
Commandeurstraat 1

MET DE (KLEIN)KINDEREN

Minigolf bij ROEGH

Laan van Westerwolde 6, Vlagtwedde,
vlagtwedde.roegh.nl/mini-golf

NOG MEER ETEN EN DRINKEN

- 8 Restaurant De Boshoeve**
Kruiden en groenten uit eigen tuin zorgen voor een waar pareltje op je bord.
Ter Apelerstraat 20, Sellingen,
restaurantdeboshoeve.nl
- 9 Herberg Sellingen**
Lunchen of dineren in een 120 jaar oude boerderij.
Dorpsstraat 37, Sellingen, herbergsellingen.nl
- 10 ROEGH**
Landelijk gelegen restaurant; ideaal voor lunch, high tea, borrel of diner.
Laan van Westerwolde 6, Vlagtwedde,
vlagtwedde.roegh.nl

NACHTJE SLAPEN

Vestinghotel

Altijd al eens willen slapen in een bedstee?
Dat kan, maar 'normale' bedden hebben
ze hier ook.
bourtange.nl/overnachten

VOLGEBOEKT?

Herberg Sellingen herbergsellingen.nl
B&B De Konik dekonik.nl
Hotel Boschhuis hotelboschhuis.nl

EEN WEIDS UITZICHT

Neem tot slot een kijkje boven op de vestingwallen. Je hebt hier een schitterend uitzicht over Bourtange. De molen op het Molenbastion is een nauwkeurige kopie van een kleine houten windmolen uit de 17e eeuw. Nadat de soldaten uit Bourtange waren vertrokken, is de originele molen in 1832 verkocht en verplaatst naar het dorpje Ter Haar, even ten noorden van Ter Apel. ■